

Předvolební debata o digitalizaci

26.9.2025 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

V úvodu diskuze se hosté věnovali aktuálnímu rozhodnutí Ústavního soudu, který odmítl stížnosti strany Volt Česko na dle ní nepřiznané koalice kandidující v letošních sněmovních volbách.

„Vůbec jsme nepochybovali o tom, že ÚS rozhodne tak, jak rozhodl, protože veškeré kandidátní listiny byly poskládané v souladu s naším právním řádem a ústavou,“ řekl Moos ze Stačilo!. Právě tohoto uskupení, spolu s SPD, se podání strany Volt Česko týkalo. Pokud jde o koalice jako takové, on sám by legislativu neměnil, byl by pro stálost legislativy v Česku.

Vondráček, který je předsedou Svobodných, ale kandiduje za SPD, zmínil, že psal práci na téma volebního práva, a proto tušil, že rozhodnutí bude jednoznačné. „Ono bylo dokonce jednomyslné. Postupovali jsme podobně jako Motoristé, Přísaha, STAN, Piráti,“ vyjmenoval s tím, že tyto strany si rovněž na kandidátku umístili člena nějaké jiné strany.

V případě Pirátů jsou na kandidátkách této strany i členové strany Zelených. Podle Bláhy z Pirátů strana nicméně „v napětí nebyla“ a jen čekala, jak Ústavní soud rozhodne. Stalo se tak prý „dle očekávání“ a „nemohl rozhodnout jinak“, protože zákonodárci stanovili taková pravidla a Ústavní soud je pouze potvrdil.

Kulhánek (STAN) prohlásil, že rozhodnutí soudu akceptuje, zároveň ale věc popsal jako impuls k tomu, aby se „politici, zákonodárci, do budoucna věnovali zpřesnění podmínek“. „Je to určitě k budoucí debatě, abychom tomuto obcházení zákona předcházeli.“ Definice koalice by dle něj měla být jasně daná.

Motoristé podle svého zástupce Paclta výsledek předpokládali a jsou prý toho názoru, že „bychom se o voliče měli ucházet u volebních urn a nenechávat rozhodovat soud, nebo něco podobného“. Nic dalšího k tématu dodávat nechtěl.

Králíček (ANO) míní, že celá věc je navázána také na to, jak se koalice či uskupení chovají po volbách, protože v končícím volebním období „jsme byli svědky toho, že někdo kandiduje spolu - a potom se rozdělí na tři (poslanecké) kluby, má více přednostních práv, čerpá víc peněz“, popsal s tím, že je k dořešení právě i dění po volbách, nejen před nimi.

„Nás to (rozhodnutí) asi nepodráždilo, jsme docela rádi, že v tom ÚS udělal jasno v takto vypjaté předvolební situaci,“ uvedl lidovec Činčila kandidující za SPOLU. Je prý rád, že opozice bude konečně určitě uznávat, že ÚS nenahrává vládě tak, jak to „zmiňovala třeba v otázce valorizace důchodů“. Věřící, že voliči sami ocení toho, kdo se chová férově.

Souhrada z Přísahy řekl, že hnutí názor Ústavního soudu respektuje a „jsme s ním srozuměni“. Na doplňující otázku moderátorky, jestli se rozhodnutím potvrdilo, že v České republice funguje spolehlivá a nezávislá justice, o kterou je možné se opřít, Souhrada odpověděl, že si myslí, že tomu tak je.

Digitalizace státu

Hlavním tématem debaty byla digitalizace státu.

Pro ANO je dle Králíčka v oblasti digitalizace důležitá práce s daty. „Aby jak občan, tak firma, vyplňovali data pouze jednou,“ řekl s tím, že stát data má, nemá je ale propojená a neumí s nimi pracovat. Klíčové je ovšem dle poslance postupovat po jednotlivých krocích. „Stát si musí nejdříve udělat revizi a katalog agend a procesů, aby je zjednodušil, a pak je může digitalizovat,“ zdůraznil a dodal, že v tuzemsku nejprve digitalizujeme, ale neefektivně agendy, což nemůže fungovat. Králíček se také kriticky vyjádřil k aplikaci eDoklady, kterou označil za „zbytečnou“.

Piráti podle Bláhy usilují o to, aby se stát k občanům a firmám choval jako k zákazníkům, a ne jako k „nevolníkům“. „Za této vlády se digitalizovalo nejrychleji v historii,“ prohlásil a doplnil, že jeho strana přinesla právě zmíněné eDoklady či úplně nový Portál občana. Zmínil také systémové kroky, které prý na první pohled nejsou vidět. „Jako například obnovené základní registry,“ upřesnil s tím, že viditelné a neviditelné věci dávají dohromady celek. „A ten celek je, že kontakt občanů a firem se státem bude pohodlný, srozumitelný a rychlý,“ dodal.

Ministr Kulhánec za STAN sdělil, že v roce 2028 by Česko mělo být v cílovém stavu plně digitalizovaného stavebního řízení, jehož fungování je podle něj výrazně lepší než v minulém roce. „Dnes digitální stavební řízení funguje. Samozřejmě ne v ideálním stavu, ale plní všechny požadavky zákona a je zkolaudované,“ zdůraznil s tím, že na cílovém řešení se pracuje. V rámci priorit zmínil mimo jiné také registr eTurista. „Je to systém, který má zabránit šedé zóně v poskytování ubytování v rámci Airbnb a dalších platform,“ popsal.

Činčila (SPOLU) hovořil o digitalizaci, která v uplynulých letech proběhla na ministerstvu práce a sociálních věcí, které podle něho bylo v této oblasti lídrem. „Zdigitalizovali jsme téměř všechny dávky,“ uvedl s tím, že jde například o rodičovský příspěvek. Zmínil ale i další příklady. „Od dubna spouštíme projekt jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů, který zjednodušuje situace pro firmy. Z pětadvaceti formulářů děláme jeden,“ vysvětlil. Za prioritu pak označil zřízení jednotného inkasního místa, na němž by stát prý mohl hodně ušetřit.

„Já bych chtěl za Motoristy v první řadě říci, že my v podstatě, protože Miroslav Krejčí (bývalý ředitel Cermatu, pozn. red.) kandiduje v Jihočeském kraji, stojíme za přihláškami na střední školy,“ připomněl Pacit elektronický systém DiPSy. Sám prý tehdy pro Krejčího sháněl tým. „Dokázali jsme to vyvinout za rozumné peníze a už to použily stovky tisíc lidí. Takže pokud si chcete přihlásit děti na střední školy, tak si vzpomeňte na Motoristy,“ prohlásil. Schopnost státu vyvíjet rozumně a rychle software pak označil za kritickou pro návrat k vyrovnaným rozpočtům.

Moos (Stačilo!) řekl, že za zásadní problém považuje to, že se v tuzemsku IT zakázky zadávají po jednotlivých resortech a systémy spolu potom nedokáží komunikovat. „Pokud budeme mít jednotné vedení a jednotnou vizi s nějakým plánem digitalizace, potom nebudeme potřebovat tři přihlašovací systémy, které budou ověřovat vaši identitu,“ poznamenal. Zmínil také to, že v programu Stačilo! je zakotveno právo žít off-line. „Určitě nemůžete nikoho do ničeho nutit a právo na hotovost a právo žít off-line by mělo být zakotveno v ústavě,“ domnívá se.

Pro Přisahu je podle Souhrady jasnou prioritou vše sjednotit tak, aby se digitalizace dělala na jednom místě. Pokud se bude dělat po jednotlivých ministerstvech, nebude podle jeho názoru nikdy kompletní. „My bychom chtěli, aby to bylo na jednom místě, aby se k tomu mohli vyjádřit experti, které stát najme, a abychom ta data měli na jednom místě,“ upřesnil. Souhrada se v souvislosti s digitalizací vyjádřil i k počtu státních úředníků. „Já si myslím, že dokud nebudeme mít dostatečně digitalizovaný stát, tak úředníky potřebovat budeme,“ řekl.

„Základ je zjednodušit všechny procesy a všechny normy, protože když máte složité procesy a pak na to šijete digitalizaci, tak to pořád nemůže úplně fungovat,“ uvedl za SPD Vondráček. Podle něj je důležité chránit práva lidí, kteří chtějí žít off-line a nepřejí si komunikovat digitálně. „Já bych byl rád,

aby veřejná data, která se na základě veřejných prostředků sbírají ve státních úřadech, byla v anonymizované formě dána k dispozici všem. Třeba i akademické obci," prohlásil dále a dodal, že podobně to funguje ve Spojených státech amerických.

Umělá inteligence

Řeč během debaty přišla i na umělou inteligenci a jak mění rychlým tempem lidské životy – ať už jde o diagnostiku v medicíně, řízení aut či analýzu trhů v bankovním sektoru. Zároveň se ale s AI pojí i obavy – ze ztráty práce či zásahů do soukromí.

Moderátorka se hostů zeptala, zda nadávají, když uvážnou ve smyčce (s robotickým asistentem) na zákaznické lince. Kulháněk (STAN) popsal, že nedávno takto řešil pojistnou událost a „po hodině se vlastně nic nedozvěděl“ a začal se točit v kruhu, aniž by se spojil s živým člověkem. Osobně prý k AI přistupuje s respektem – i v rámci psychohygieny. Vnímá tenkou hranici mezi tím, kdy ještě AI pomáhá, a kdy už může „způsobit, že ochabují naše základní smysly a zakrňujeme“. Toto nebezpečí prý vnímá hlavně ve vztahu k mladé generaci.

Králíček (ANO) popsal zkušenost s chat botem jednoho z operátorů: „Neuměl mi odpovědět a prostě jsem nebyl schopen se dostat k člověku, který by mi poradil," nastínil. Když on sám komunikuje s AI, používá prý slova „prosím“ a „děkuji“. On osobně by umělou inteligenci prý nepřeceňoval, ani nepodceňoval. Souhlasí s tím, že přijde zásadní změna na trhu práce, ale zároveň vzniknou nové pracovní příležitosti, když se lidé budou přesouvat z jednoho oboru do jiného.

Paclt z Motoristů upozornil, že ač se umělá inteligence mezi lidi nyní více dostala díky generativním modelům, „je tu s námi už dlouho“ – například se využívá k rozpoznávání obrazu nebo strojovým překladům. Přiznal, že on AI využívá denně, „protože se tím živí“. Možnou aplikaci ve státní správě vidí například v možnosti založit firmu on-line. „Trošku vizionářsky – všechno směřuje k robotizaci, k humanoidům a k tomu, že tvoříme něco k obrazu svému," uvedl.

Bláha (Piráti) uvedl, že většinou AI využívá při práci s textem či pro vytváření souhrnů z videí. „Na co je to vynikající, a na co AI používá bohužel málo lidí, je práce s daty," vypíchl. Myslí si, že AI zasahuje i do oborů, u kterých se to dříve nepředpokládalo – aktuálně prý ohrožuje třeba programátory, zatímco dříve se mluvilo spíše o profesích s nižší kvalifikací. „AI poměrně výrazným způsobem mění status quo," sdělil s tím, že zlevňuje věci, které byly dřív „mimořádně drahé“.

I Činčila (SPOLU) si prý s AI povídá a děkuje jí. „Občas si s ní trénuji cizí jazyk a snažím se s ní učit pracovat a zdokonalovat se v tom, jak ji využít pro práci s daty," popsal s tím, že to je jeho zaměstnání. Nemyslí si ale, že by se lidé měli kvůli umělé inteligence bát o svá místa, považuje to za „zbytečné strašení“. Vzápětí ale dodal, že na trhu práce určitě ke změně dojde. Vítá, že AI se začíná více využívat ve státní správě. Nebojí se, že by lidé zakrněli, spíš „budeme mozek používat trochu jinak“.

„Já tedy oslovuji Groka jako muže, protože je to Grok," prohlásil Vondráček (SPD) na adresu umělé inteligence vyvinuté firmou xAI. Připomněl také, že Svobodní měli už v roce 2023 pomocníka „Svobota“, aby „schroupával lidem naše politické názory“. Domnívá se, že snahy AI výrazně zregulovat „prostě nebudou fungovat“. Lidé se musí naučit s AI žít, dodal a upozornil na nebezpečí podvodů, ke kterým může AI posloužit – například tvorbou takzvaných deepfake videí.

Souhrada z Přísahy prý Groka používá asi každý druhý den. „Nemám ho genderově žádným způsobem zafixovaného, prostě mu také jenom poděkuji," řekl s tím, že AI většinou používá na analýzu dat. Právní mantinely pro AI by dle něj existovat určitě měly. „O těch se musíme pobavit," má jasno s tím, že není žádoucí AI svázat příliš, abychom zůstali ve světě konkurenceschopní. „Ale

rámec jí dát musíme, aby byla odpovědnost, pokud se použije na něco, na co (se použít) nemá," sdělil.

Moos ze Stačilo! prohlásil, že AI neoslovuje „a genderově už vůbec ne“. Ale používá ji denně, protože „se hodí“ a zvláště pro technika „je to opravdu šikovné“. Zmínil v této souvislosti úsporu hodin práce. Přiznal ale, že „AI dělá chyby a dlouho je ještě dělat bude“. Přesto je v této otázce optimistou. Zároveň ale upozornil, že je třeba oblast začít i legislativně řešit, protože „se nám tu objeví (kvůli AI) obří množství nezaměstnaných lidí“. Zmínil třeba překladatele nebo úředníky.

Bezpečnost v digitálním prostředí

Diskutující se věnovali také tématu bezpečnosti na sociálních sítích a kyberbezpečnosti.

„My jsme toho názoru, že by v on-line světě měla fungovat podobná pravidla jako v off-line světě. To znamená, že když dojde k nějaké manipulaci nebo zásahu do soukromí, tak v on-line prostředí by měly být podobně přísné tresty, jako jsou v off-linu,“ sdělil za Piráty Bláha, podle něhož je důležitá zejména ochrana dětí, v souvislosti s níž zmínil možný minimální věk pro přístup na sociální sítě.

Ochranu dětí považuje za důležitou i Králíček z hnutí ANO, který zmínil například možnost, že by přístup k sociálním sítím neměly děti do čtrnácti let. Hovořil ale také o možném zákazu nošení mobilních telefonů do škol, který podle něho platí v Austrálii. „A mají jasné výsledky zvýšení pozornosti dětí a snížení kyberšikany mladistvých v rámci školního vyučování,“ sdělil.

Moos uvedl, že by se o konkrétní věkové hranici nebavil. Otázka je to ale podle něho komplexní a vyžaduje diskusi s odborníky. Kandidát Stačilo! mluvil také o problematice svobody slova na sociálních sítích. „Máme trestní zákoník a tam je jasně definováno to, co je, a co není trestný čin. A pokud nějaká vaše aktivita odpovídá definici v trestním zákoníku, tak to pojďme aplikovat,“ prohlásil.

Paclt z Motoristů chápal argumenty svých předřečníků o možném věkovém ohraničení přístupu k sociálním sítím, avšak zároveň zdůraznil roli rodičů. Myslím si, že velkou část zodpovědnosti neseme my, rodiče, a my máme dětem vysvětlit, jak to je,“ domnívá se. Za důležité také považuje, aby stát nijak necenzuroval. Lidé by podle něho měli být schopni si informace dohledat.

Roli rodičů v edukaci dětí ohledně sociálních sítí a možné kyberšikany zdůraznil i Vondráček (SPD), který ovšem varoval před nastavením věkové hranice. „Znamená to, že všechny platformy musí dostat předtím, než se tam člověk přihlásí, nějakou identifikaci a pak se bavíme o tom, že sociální sítě nemohou být bez toho, aniž by se tam člověk přihlašoval svoji přímou totožností,“ podotkl.

Podle Kulhánka je nezbytná odborná debata. „To, že se musíme věnovat nějaké regulaci i věkové hranici, ať už to technické řešení bude jakékoliv, ale i regulaci dostupnosti čehokoliv neetického a nemravného ve vztahu k našim dětem, tak to je jisté,“ poznamenal kandidát STAN, podle něhož je důležitá rovněž edukace, a to již v rámci předškolního vzdělávání.

Činčila (SPOLU) hovořil o nenávistných příspěvcích na sociálních sítích. „Mělo by se podle mě výrazným způsobem více trestat a sledovat to, jakým způsobem někdo argumentuje a uráží na sociálních sítích,“ míní. Na místě je ale podle něj i opatrnost. „Na druhou stranu, pokud to začneme regulovat a přeženeme to, tak se dostáváme do strašně nebezpečné situace,“ varoval.

Souhrada mluvil o svobodě slova a dezinformacích. „S dezinformací bychom si měli umět poradit už tím, že bychom měli být ve školách erudováni tak, abychom si informace dokázali nalézt a dokázali si zjistit, jestli je to dezinformace, nebo není,“ domnívá se kandidát Přísahy, podle něhož je důležité vzdělávat děti v této tématice již od útlého věku.

Převzato z České Televize

<https://svobodni.cz/video/predvolebni-debata-o-digitalizaci>